

Список літератури

1. Card A., Daniels G., Bluth P. та ін. Competency-based medical education (CBME) in graduate medical education: Perspectives from learners, faculty, and program leaders. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care*. 2024. Т. 54, № 10. 101677.
2. Minouei M. S., Omid A., Yamani N. та ін. Enhancing clinical faculties' knowledge, attitudes, and performance in clinical supervision: a workplace-based faculty development program using Proctor's model. *BMC Medical Education*. 2025. Т. 25, № 1. 529.
3. Gustafson S., Poynter S. E., Turner T. L., та ін. Transformative curriculum development in competency-based medical education (CBME). *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care*. 2024. Т. 54, № 10. 101678.
4. Sedler J., Cohen H., Sourkes B. та ін. Teaching pediatrics residents a communication framework for delivering difficult news: a randomized controlled trial of practice methods. *Academic Pediatrics*. 2025. Т. 25, № 4. 102802.
5. Han P., Siems A., Harvey H. та ін. Leadership and communication skills used by pediatric residents in the first 5 minutes of simulated high-acuity events. *Academic Pediatrics*. 2026. Опубліковано онлайн 10 лютого.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЛІКАРІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ю.О. Площенко, В.І. Снісарь

Дніпровський державний медичний університет

Вступ. На сьогоднішній день дистанційним підвищенням кваліфікації вже нікого не здивувати. Більшість навчальних медичних закладів, особливо прифронтових областей, використовує на тематичних циклах дистанційні технології. Багато лікарів сьогодні розглядають цю форму навчання, як альтернативу звичайній при підвищення своєї кваліфікації. Від сучасних тенденцій нікуди не втекти, і ми це розуміємо, тому намагаємось розвивати і оптимізувати цей

напрямок. Таке дистанційне навчання підходить тільки для професіоналів, які хочуть підвищити свою кваліфікацію, і наша головна задача максимально їх до цього мотивувати.

Основна частина. Дистанційне підвищення кваліфікації – це зручний спосіб професійного розвитку особи будь-якої спеціальності через інтернет, що дозволяє навчатися без відриву від роботи. Саме тому дистанційне навчання лікарів стало ефективним і затребуваним інструментом професійного розвитку. Онлайн-формат дозволяє проводити навчальні заходи без прив'язки до місця, економити час і забезпечувати доступ до якісного контенту для широкої аудиторії.

Сьогодні дистанційне навчання активно використовується для курсів підвищення кваліфікації, медичних семінарів, конференцій, майстер-класів і внутрішнього навчання персоналу. Онлайн-формат навчання має низку важливих переваг:

Глобальна доступність. Відсутність географічних обмежень дозволяє навчатися з будь-якої точки світу, проводити дослідження, брати участь в академічних проектах, обмінюватися знаннями та досвідом з колегами та фахівцями з різних культур та країн.

Вільний доступ до різноманітних курсів та навчальних ресурсів.

Економія часу та ресурсів. Не потрібно щодня витрачати час на дорогу до навчальних закладів, що дозволяє зосереджуватись на навчанні. Мінімізуються витрати на проїзд, проживання та харчування.

Доступ до провідних експертів і практиків;

Поеднання теорії з демонстрацією клінічних кейсів;

Підвищення навичок самодисципліни.

Безпека та зручність.

Отже, за умови високого рівня мотивації слухачів, зрозумілої, методологічно побудованої структури курсу і якісного змістового контенту дистанційне навчання може достатньо успішно використовуватись для професійного розвитку лікарів.

Разом з тим, дистанційне навчання не позбавлене і низки недоліків, а саме:

Нестача фізичної взаємодії та досвіду приналежності до групи. Відсутність самої атмосфери навчального процесу та особистого контакту з викладачами та колегами може вести до зниження мотивації.

Високі вимоги до самодисципліни. Деякі особи можуть зіткнутися з труднощами в управлінні часом, що може негативно вплинути на їхні успіхи.

Технічні проблеми. Для успішного навчання потрібен постійний доступ до комп'ютера та інтернету. Технічні проблеми, низька швидкість інтернету, відключення електрики або збої в роботі обладнання можуть створити серйозні перешкоди для навчання.

Обмежений зворотний зв'язок. Іноді зворотний зв'язок від викладачів може бути обмеженим або затриманим, що ускладнює процес уточнення питань та розуміння матеріалу.

Якість занять може змінюватись. Не всі курси та програми будуть однаково ефективними.

І сам головне з нашої точки зору – неможливість практичних занять та неефективність для деяких дисциплін. Онлайн навчання менше підходить саме для лікарів, практичні компетентності яких потребують прямої фізичної взаємодії та доступу до спеціалізованого обладнання.

Тож ми бачимо, що при дистанційному підвищенню кваліфікації вистачає негативних моментів. Використовуючи ці технології окремо, ми не бачимо лікарів-слухачів, не маємо можливості проконтролювати їх зацікавленість, особливо під час читання лекції. Не можемо спілкуватися з аудиторією, а також на власні очі поговорити з лікарями-слухачами і оцінити їх знання «наживо». До того ж не всі лікарі здатні навчатися дистанційно, також відсутність мотивації, бажання отримати тільки бали нівелює таку форму тематичного удосконалення.

Крім цілком зрозумілих переваг та недоліків дистанційного навчання, при підвищенні кваліфікації лікарів необхідно враховувати умови, які регламентуються переліком заходів безперервного професійного розвитку згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 р. [1]

В нашій щоденній праці, незважаючи на виклики війни, ми лишаємось на засадах утримання саме очного навчання лікарів. Але повинні більш широко використовувати і сучасні технології. Ми звернули свою увагу на можливість так званого змішаного навчання (blended

learning) – освітню концепцію, що поєднує традиційне очне навчання аудиторно чи в клініці з дистанційними технологіями, де частина матеріалу засвоюється самостійно через онлайн-платформи. Вона забезпечує гнучкість, індивідуальний підхід та розвиває цифрові навички, дозволяючи лікарю-викладачу працювати як фасилітатор. Таке навчання має суттєві переваги за рахунок підвищення ефективності за рахунок поєднання очного контакту з інтерактивними матеріалами та індивідуалізацію за рахунок адаптації навчального контенту під потреби окремих слухачів в залежності від профілю їх праці.

Впровадження змішаного навчання також потребує достатньо зусиль, як технічного характеру, так і педагогічного, але його висока ефективність значно виправдовує ці зусилля.

Ми змогли адаптуватись та використовуємо при проведенні тематичного удосконалення технології змішаного навчання, особливо при проведенні саме лекційних занять. Незважаючи на те, що лекційні заняття на сьогодні займають дуже невелику частину навчальної програми, вони лишаються необхідними для актуалізації нових знань. Використання сучасних технологій дозволяє включити до лекції також і віртуальні, які значно покращують сприйняття матеріалу. Для оцінки сприйняття кожного лекційного заняття у нас створені та застосовуються тестові завдання, мета яких визначити рівень їх засвоєння та підвищити зацікавленість лікарів в уважному прослуховуванні теми. Такі завдання завантажуються у Google-форми зразу по закінченні лекції і відповіді дозволяють нам індивідуально оцінити засвоєння знань.

Висновок. Змішане навчання є ефективним способом модернізації освітнього процесу, особливо в умовах воєнного стану, забезпечуючи безперервність навчання. Ефективність такого навчання залежить від якості наданих ресурсів, рівня мотивації слухачів і їхньої самодисципліни. Важливу роль відіграє також наявність належної технологічної інфраструктури та комунікації між викладачем та слухачами.

Список літератури

1. Постанови Кабінету Міністрів України № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#Text>.